

SMYSLOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Obsah vzdělávacího předmětu Smyslová výchova je součástí vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět**. Předmět Smyslová výchova pomáhá žákům poznávat své nejbližší okolí a utvářet si k němu citový vztah. Žáci si osvojují vhodné chování a jednání, učí se chápat rozdílnosti mezi jednotlivci, tolerovat je, navzájem si pomáhat a spolupracovat. Předmět Smyslová výchova rozvíjí psychické funkce právě prostřednictvím podpory smyslového vnímání. Předmět systematicky podporuje rozvoj zrakového, sluchového, čichového a chuťového vnímání, hmatového vnímání a prostorové orientace žáků v konkrétních situacích. V neposlední řadě má také význam relaxační, napomáhá ke zlepšení koncentrace pozornosti žáků a předcházení projevů problémového chování. Propojuje znalosti a dovednosti z předmětů komunikační, hudební, výtvarné, pracovní a tělesné výchovy.

Předmět je vyučován na 1.stupni, od 4. až do 6. ročníku. Rozsah výuky činí celkem 3 hodiny týdně, všechny hodiny jsou vymezeny z disponibilní časové dotace.

Výuka probíhá převážně v relaxační místnosti. Ve výuce se významně uplatňují prvky artefietiky, muzikorelaxačních metod a technik. V závislosti na individuálních možnostech a věku žáků jsou ve výuce využívány aktivizující i relaxační metody a formy práce. Při práci je využívána také audiovizuální technika a speciální multisenzorické pomůcky podporující vícesmyslové vnímání.

Výchovné a vzdělávací postupy uplatňované ve vyučovacím předmětu, které směřují k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- motivujeme žáka k dalšímu učení kladným hodnocením a důrazem na jeho výkony, pokroky a další možnosti (žák je hodnocen za to, co umí, co zvládl, co dokázal, nikoli za to, co neumí)
- zařazujeme smyslové, didaktické hry a cvičení pro rozvoj paměti a porozumění řeči
- komunikační pomůcky upravujeme dle individuální úrovně žáka
- vedeme žáka k porozumění a užívání jednoduchých pojmů, symbolů a znaků (s využitím metod AAK a sociálního čtení)
- zařazujeme cvičení motoriky mluvidel a mimiky, používáme jednoduchá gesta a tím vedeme žáka k napodobování předvedených pohybů a činností
- předkládáme žákům dostatek podnětných a srozumitelných materiálů sloužících k motivaci pro vlastní tvorbu nebo k získávání nových informací a znalostí
- rozvíjíme tvořivost žáků aktivním osvojováním hudebních, pohybových a výtvarných aktivit, seznamujeme je se základními dovednostmi při jednotlivých činnostech
- fyzicky vedeme a podporujeme motorické plánování a schopnost napodoby
- stimulujeme hrubou a jemnou motoriku

Kompetence k řešení problémů

- používáme jednoduché pojmy a jednoduché slovní instrukce s využitím zrakové podpory
- vedeme žáka k pochopení a řešení situace na základě nápodoby či opakování
- zadáváme úkoly s využitím nápodoby i možnosti improvizace
- nacvičujeme se žáky odpovídající formy komunikace a chování v modelových životních situacích
- vytváříme žákům strukturovaný režim dne v takové symbolické podobě, která je pro něj nejvhodnější
- využíváme rituály pro zahájení a ukončení strukturované vizualizované činnosti
- cílevědomě rozvíjíme u žáků komunikační dovednosti
- učíme žáky toleranci a zodpovědnosti prostřednictvím skupinové práce na základě konfrontace s názory ostatních

Kompetence komunikativní

- systematicky budujeme vědomí vlastního jména, rozpoznání oslovení a reakci na oslovení
- usilujeme o vnímání a rozpoznání známých osob z okolí žáka
- vedeme žáky k umění naslouchání, empatie, asertivity, respektu k sobě i druhým, navazování a prohlubování přátelských vztahů
- rozvíjíme verbální i neverbální a další formy alternativní komunikace (reakce žáka na hudbu pohybem, gestem, volnou kresbou)
- nabízíme žákům možnost vnímání hudby, pohybu, výtvarného projevu jako dalšího prostředku dorozumívání se
- budujeme systém sdělení potřeb, pocitů a nálad různým způsobem, verbálními i neverbálními prostředky
- vedeme žáka k reakci na jednoduché pokyny, k vyjádření souhlasu či nesouhlasu
- vedeme žáky k formulování osobních myšlenek, názorů a pocitů souvisejících s vlastní či cizí tvorbou, k interpretaci vlastního díla
- během výuky klademe důraz na sociální vztahy a snažíme se do diskuze zapojit všechny žáky, abychom předešli upřednostňování jednotlivce či skupiny

Kompetence sociální a personální

- ke každému žákovi přistupujeme individuálně, stejně tak volíme i aktivity
- zařazujeme individuální i skupinové aktivity, jejichž pomocí učíme žáky respektovat pravidla týmové spolupráce a pochopit vliv vlastní činnosti na celkový výsledek skupiny
- při hodnocení vzdělávacích výsledků vyzdvihujeme i dílčí úspěchy, úsilí a snahu žáků
- posilujeme sebevědomí žáků a umožňujeme jim zažít úspěch při respektování a zohledňování jejich individuálních možností
- vedeme žáka k uvědomění si vlastní osoby prostřednictvím svého těla nebo svého osobitého projevu
- podporujeme zájem o osoby z blízkého okolí, členy rodiny, učitele, spolužáky
- podporujeme navazování kontaktů a dorozumívání se s blízkým okolím

Kompetence pracovní

- vytváříme optimální podmínky podporující koncentraci pozornosti, porozumění a samostatnou práci žáka dle jeho individuálních možností
- využíváme jednoduchá sdělení, podporu očního kontaktu, sdílení pozornosti, komentování fázovaných činností, procesuální schémata
- vedeme žáky k osvojování hudebních, pohybových a výtvarných dovedností
- zařazujeme relaxační a dechová cvičení s prvky jógy, rezonanční a fonační cvičení pro podporu relaxace i stimulaci hlasového projevu, koncentrace a paměti
- dbáme na dodržování hygienických pravidel při výuce
- dbáme na dodržování zásad psychohygieny, bezpečnosti a ochrany zdraví
- kladně hodnotíme snahu a vynaložené úsilí při provádění jednotlivých činností